

един към друг. Комшиите се подбират. Палатките се поставят на такова разстояние една от друга, че при свада да не пострадат (Petulengro 1915-16: 15). Кардарашите търсят поляна с хубава трева и вода. „Животът ни щеше да загуби много от колорита си, ако не бяха циганските катуни. Те идваха с покрити каруци, дръгливи коне, разпъваха шатри на корийката, запалваха огънове и през деня циганките с дисаги на рамо плъзваха из селото (с. Изворово, Чирпанско – б.а.) Кучетата не ги нападаха” (Славчева 2000: 42-43).

Ето какви са взаимоотношенията в групата на загунджиите в началото на ХХ век. „Загунджиите живеят в шеметно движение – не се спират и за миг. Човек се уморява само да ги наблюдава. Подобно на зайци в развъдник, те се стрелкат от една палатка в друга.... викат и крещат на грубия си език или пък дават свобода на страстите си, които избухват в неочаквани свади – толкова жестоки и кратки, колкото неочаквани и необясними” (Макфий 2007: 66-67). Петуленгро определя скандалите им като развлечения: „...Техните скандали са тяхното развлечение... Кавгаджийството между жените често изригва като чиста вода от пролетен поток. Тези кавги могат да продължат и няколко дни. Често на половин-една миля от катуна се досещаш кой е наблизно. Рядко се стига до бой... Младите мъже и жени постоянно се смеят и танцуват, постоянно си правят шеги един към друг. Техните шеги са детски и се смеят със сълзи. Свикнали са да живеят в спорове, които са безсмислени...” (Petulengro 1915-16: 17,19).

В една катуна живее цялото семейство, независимо от числеността – деца, родители, младоженци, възрастни хора. Дейностите в ежедневието се разпределят между членовете на голямото семейство. Най-възрастната жена обикновено се грижи за огъня, за децата. За годините на катунарстване тракийска калайджийка разказва: „Като направим катуната, първо правим огнището за духалото. В единия край, там дете се вдига платното, по в предната част, издълбаваме дупка. Поширочка и я замазваме с кал. Вземаме две стиски слама, накълцана на ситно, кирпич – хубаво е да са два, накупва се (сложен е предварително да се накусне във вода – б.а.) и когато шупне го омесваме със сламата. Слагаме и две кила едра сол. Ив. (съпругът й – б.а.) го мачкаше с крака, ей тъй, тъпче го. След това хубаво замазваме дупката вътре, замазваме и наоколо – един кръг. Оставяме да изсъхне. Това е само за духалото. Правим друго, пред катуната, отвън и на него готвим. Също го мажем, слагаме пирустията³ и там. Когато е студено или като духа вятър пускаме платното, пускаме и едно чердже отпред и огънят вътре топли. Вечер зариваме малко пепел и отгоре слагаме един капак. Покрива го и не пуши, и се пазят въглените. Когато тръгнем за друго място изгасяме го. На новото място палим друг” (ж., 73 г., Старозагорско).

³ пирустия – железен триножник, който се слага на огнище под съдове за готвене